

Föreliggande dokument är antaget av kommunfullmäktige 2023-09-19, § 100 och ersätter motsvarande dokument antaget datum 2021-06-01, § 64

Dokumentet ska fastställas på nytt, eller vid behov revideras i samband med ny mandatperiod.

Dokumentansvarig: Kommunfullmäktige

VÅRD- OCH OMSORGSNÄMNDENS RIKTLINJER FÖR AVGIFTER OCH ERSÄTTNINGAR VID INSATSER ENLIGT LSS

Innehåll

1. Rätten att ta ut avgift vid insats enligt LSS.....	3
1.1 Av vem får avgift tas ut?	3
1.2 Matkostnader	3
2. Kommunens avgifter och ersättningar vid insats enligt LSS.....	4
2.1 Personlig assistans	4
2.2 Ledsagarservice	4
2.3 Kontaktperson.....	4
2.4 Avlösarservice	4
2.5 Korttidsvistelse och korttidsstillsyn i korttidshem, stödfamilj eller på läger samt korttidsstillsyn utanför det egna hemmet för skolungdom över 12 år.....	5
2.6 Familjehem eller bostad med särskild service för barn och ungdomar	5
2.7 Bostad med särskild service för vuxna	7
2.8 Daglig verksamhet	7
3. Övrigt.....	7
3.1 Resor.....	7
3.2 Restaurangbesök etc.	8
3.3 Entrébiljetter m.m.....	8

1. Rätten att ta ut avgift vid insats enligt LSS

Insatser enligt Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS, är i princip avgiftsfria. Enda undantagen läggs fast i 18-20 §§ LSS och 5-6 §§ förordningen (1993:10909) om stöd och service till vissa funktionshindrade. I anslutning till en insats har kommunen möjlighet att ta ut skäliga avgifter för bostad, mat, resor, fritidsverksamhet och kulturella aktiviteter. Avgifterna måste vara skäliga och får inte överstiga kommunens självkostnader, kommunen ska även se till att den enskilde får behålla tillräckliga medel för sina personliga behov.

1.1 Av vem får avgift tas ut?

Enligt 19 § LSS får skäliga avgifter för bostad, fritidsverksamhet och kulturella aktiviteter tas ut av dem som har hel allmän ålderspension, hel sjukersättning eller hel aktivitetsersättning enligt socialförsäkringsbalken eller annan inkomst av motsvarande storlek, enligt de grunder som kommunen bestämmer. Avgifterna får dock inte överstiga kommunens självkostnader. Kommunen ska se till att den enskilde får behålla tillräckliga medel för sina personliga behov. Lag (2010:480). Vid bedömningen av den enskildes personliga behov ska även beaktas kostnader på grund av funktionshindret som inte täcks på annat sätt. (6 § förordning (1993:1090) om stöd och service till vissa funktionshindrade).

Föräldrar har enligt föräldrabalken underhållsskyldighet för sina barn och är försörjningsskyldiga till dess barnet fyller 18 år eller så länge barnet går i skola, dock längst till barnet fyller 21 år.

Enligt 20 § LSS, är föräldrar skyldiga att i skälig utsträckning bidra till kommunens kostnader för omvårdnaden när deras barn under 18 år *vårdas i ett annat hem än det egna*. Med begreppet ett annat hem än det egna jämföras såväl familjehem som bostad med särskild service för barn och ungdomar samt korttidshem. Dessa kostnader ska bidra till att täcka utgifter för mat och förbrukningsartiklar, såsom tvätt- rengöringsmedel, toalettpapper och dylikt. Föräldrarnas ersättningsskyldighet bestäms efter samma grunder som återbetalningsskyldighet enligt reglerna om underhållsstöd i 19 kap. socialförsäkringsbalken.

1.2 Matkostnader

Konsumentverkets beräkningar av skäliga kostnader, som rekommenderas av Socialstyrelsen att användas för beräkning av avgifter inom äldreomsorg och funktionsstöd, har använts som riktlinje när beloppen för avgifter och ersättningar till kommunen tagits fram.

Konsumentverkets kostnader är livsmedelskostnader som bygger på en matsedel för fyra veckor som uppfyller Livsmedelsverkets näringsrekommendationer för olika personkategorier. Eventuella merkostnader för livsmedel etc. vid storhelger och andra högtider ingår inte. Eftersom beloppen utgör en viss procentenhet av prisbasbeloppet, kommer de i fortsättningen, varje år, indexregleras utifrån prisbasbeloppet (pbb).

Avgiften regleras utifrån åldersgrupperna 0 - 11 år (2,5 % av pbb/30), 12 - 15 år (4 % av pbb/30) och 16 år och äldre (5 % av pbb/30) och baseras på ett genomsnitt för vardera åldersgruppen. Kostnader fördelas även utifrån olika måltidstyper, där fördelning sker efter Socialstyrelsens rekommendation enligt följande:

- Frukost 20 %
- Lunch 30 %
- Mellanmål 10 %
- Middag 40 % (Middag är likvärdig med huvudmål. I de fall lunchen är dagens huvudmål beräknas det med middagens värde.)

2. Kommunens avgifter och ersättningar vid insats enligt LSS

2.1 Personlig assistans

Insatsen personlig assistans är kostnadsfritt för den enskilde.

Av den som har beviljats assistansersättning enligt 51 kap. socialförsäkringsbalken (SFB) av Försäkringskassan får kommunen ta ut avgift för personlig assistans (18 § LSS). Avgiften får inte vara högre än den assistansersättning som beviljats av Försäkringskassan.

Försäkringskassan kan besluta att betala ut ersättningen direkt till kommunen (51 kap. 17 § SFB).

2.2 Ledsagarservice

Ledsagarservice enligt 9 § 3 LSS är avgiftsfritt för den enskilde.

Omkostnader för ledsagare utges enligt separat rutin för sådana kostnader som är nödvändiga för att insatsen ska kunna utföras, så som exempelvis entréavgifter eller resor med kollektivtrafik (dock ej för resor till och från arbetet).

2.3 Kontaktperson

Vid utförande av aktiviteter i samband med insatsen kontaktperson enligt 9 § 4 LSS står den enskilde för sina egna omkostnader.

Arvodes- och omkostnadsersättning till kontaktperson grundas på en individuell bedömning utifrån uppdragets art och omfattning och utges enligt separat rutin och i enlighet med SKR:s rekommendationer (för 2016 se SKL cirkulär 15:39, 2015-12-08).

2.4 Avlösarservice

Avlösarservice enligt 9 § 5 LSS är avgiftsfri. Omkostnader för avlösare utges ej av kommunen.

2.5 Korttidsvistelse och korttidstillsyn i korttidshem, stödfamilj eller på läger samt korttidstillsyn utanför det egna hemmet för skolungdom över 12 år

Vid insats i form av korttidshem, stödfamilj eller läger enligt 9 § 6 p LSS samt korttidstillsyn utanför det egna hemmet för skolungdom över 12 år samt under lov, enligt 9 § 7 p LSS, tas en avgift ut för mat. Resor till och från korttidsvistelsen betalas av omsorgstagaren/vårdnadshavaren. Resor från korttidstillsyn betalas av omsorgstagaren/vårdnadshavaren.

Om insatsen köps av en annan kommun/vårdgivare ska måltidsavgiften motsvara dennes gällande måltidstaxa, dock aldrig högre än vid korttidsvistelse inom kommunens egen regi.

Avgift för mat regleras utifrån åldersgrupperna 0-11 år (2,5 % av pbb/30), 12-15 år (4 % av pbb/30) och 16 år och äldre (5 % av pbb/30).

År 2024 är ersättningsbeloppen per dag fördelade enligt följande:

Åldersgrupp	Frukost (20 %)	Lunch (30 %)	Mellanmål (10 %)	Middag (40 %)	Heldag (100 %)
0-11 år	10 kr	14 kr	5 kr	19 kr	48 kr
12-15 år	15 kr	23 kr	8 kr	30 kr	76 kr
16 år och äldre	19 kr	28 kr	10 kr	38 kr	95 kr

Omkostnads- och arvodesersättning till kontaktfamilj/stödfamilj vid korttidsvistelse grundas på en individuell bedömning utifrån uppdragets art och omfattning och utges enligt separat rutin och i enlighet med SKRs rekommendationer (för 2016 se SKL cirkulär 15:39, 2015-1208).

2.6 Familjehem eller bostad med särskild service för barn och ungdomar

Barn och ungdom under 18 år

För barn och ungdomar under 18 år som på heltid bor i familjehem eller bostad med särskild service enligt 9 § 8 p LSS, beräknas ersättningen till kommunen utifrån föräldrarnas ersättningsskyldighet och reglerna i 6 kap. 2-4 §§ socialtjänstförordningen (2001:937). Det belopp som var och en av föräldrarna ska bidra med per månad får dock inte överstiga vad som för varje tid motsvarar högsta belopp för underhållsstöd, vilket sedan 2021 är högst 1 673 kronor i månaden till och med månaden när barnet fyller 11 år, därefter 1 823 kronor till och med månaden när barnet fyller 15 år och 2 223 kronor efter att barnet har fyllt 15 år.

Föräldrars ersättning till kommunen ska, enligt 6 kap. 2 § socialtjänstförordningen, beräknas på samma sätt som om det gällde att bestämma återbetalningsskyldighet för var och en av dem, enligt lagen (1996:1030) om underhållsstöd.

Bestämmelsen innebär att kommunen ska göra individuella beräkningar och skälighetsbedömningar av respektive förälders betalningsförmåga. För var och en av vårdnadshavarna ska fastställas ett belopp som de ska betala till kommunen. Beräkningen utgår från respektive vårdnadshavares inkomst och antalet barn de är försörjningsskyldiga för. Beräkningen kan därför leda till att föräldrarna ska betala olika belopp.

Vårdnadshavare behåller barnbidraget och svarar för sitt barns kläder, fritidsaktiviteter och fickpengar. Resor till och från bostad med särskild service för barn och ungdom betalas av omsorgstagaren/vårdnadshavaren. Om insatsen köps av en annan kommun ska måltidsavgiften motsvara gällande måltidstaxa i den kommunen.

Vårdnadshavare betalar en avgift motsvarande underhållsstödet. I avgiften ingår samtliga kostnader för barnet utom kläder, fritidsaktiviteter och fickpengar. Avgiften tas ut per månad med avräkning med 1/30 per dag för de dagar barnet vistats hemma.

Ungdom över 18 år

När den unge fyllt 18 år upphör föräldrarnas ersättningsskyldighet till kommunen. Föräldrarna har i stället en direkt underhållsskyldighet enligt föräldrabalken gentemot den unge, för dennes omkostnader om han eller hon fortfarande går i skola, dock längst till barnet fyller 21 år.

Ungdomar som inte längre går i skolan när de fyller 18 år betraktas som vuxna, varvid föräldrarnas underhållsskyldighet upphör.

Ungdom över 18 år utan egen inkomst

Av ungdomar som fyllt 18 år och inte har egna inkomster och bor i familjehem eller bostad med särskild service för barn och ungdomar enligt 9 § 8 p LSS, tar kommunen ut en avgift för mat. Avgiften för mat gäller när den enskilde inte handlar maten själv. Avgiften utgörs av 5 % av pbb/30.

År 2024 är ersättningsbeloppen per dag fördelade enligt följande:

Frukost (20 %)	Lunch (30 %)	Mellanmål (10 %)	Middag (40 %)	Heldag (100 %)
19 kr	28 kr	10 kr	38 kr	95 kr

Ungdom över 18 år med egen inkomst

Av ungdomar som fyllt 18 år och har egna inkomster och bor i familjehem eller bostad med särskild service för barn och ungdomar enligt 9 § 8 p LSS, tar kommunen ut en hyra för den faktiska boendekostnaden och avgift för mat.

Avgiften för boendet tas ut per månad (30 dagar) och i enlighet med bestämmelserna enligt 8 kap 5 § Sol., gällande den enskildes kostnad för bostad i särskilt boende. Den enskildes

kostnad för bostad i särskilt boende per månad uppgår till högst en tolfedel av 0,5539 gånger prisbasbeloppet, vilket för år 2024 motsvarar 2 645 kronor per månad.

Vid köpt plats tas avgift ut för den faktiska boendekostnaden, dock aldrig högre än avgiften för boendeplats inom kommunens egen regi enligt ovan. Den del av kostnaden som avser bostadskostnaden måste då specificeras från annan kommun/vårdgivare så att det klart framgår hur stor den är.

Kostnad för mat utgörs av 5% av ppb/30. Avgiften för mat gäller när den enskilde inte handlar maten själv.

År 2024 är ersättningsbeloppen per dag fördelade enligt följande:

Frukost (20 %)	Lunch (30 %)	Mellanmål (10 %)	Middag (40 %)	Heldag (100 %)
19 kr	28 kr	10 kr	38 kr	95 kr

2.7 Bostad med särskild service för vuxna

Vuxna personer som har fyllt 18 år och bor i bostad med särskild service för vuxna enligt 9 § 9 p LSS har eget hyresavtal och betalar direkt till hyresvärden (vilket kan vara både 1:a och 2:a handskontrakt). Den enskilde betalar själv sina mat-/hushållskostnader samt övriga personliga omkostnader.

2.8 Daglig verksamhet

Avgift tas ut för lunch med 45 kr per dag, i de fall brukare inte har med egen matlåda eller ombesörjer maten på annat sätt.

3. Övrigt

3.1 Resor

För samtliga insatser gäller att den enskilde omsorgstagaren betalar sina resor själv. En viktig princip i LSS lagstiftning är att verksamheten ska främja jämlika levnadsvillkor och full delaktigt i samhällslivet för personer enligt LSS personkrets. Av den anledningen bör man, i likhet med resepolicyn för anställda i Partille kommun, i första hand använda kollektivtrafiken, om det är praktiskt möjligt, i andra hand färdtjänst och i tredje hand bil/buss inom verksamhet. Till och från arbete erbjuds arbetsresor. Färdtjänstresor handläggs av färdtjänst.

Resor inom kommunen

Vid resa inom Partille kommun tas en avgift ut motsvarande vid tidpunkten gällande taxa för kollektivtrafik.

Resor utom kommunen

Kostnaden per person baseras på att totalkostnaden för resan, baserad på Skatteverkets regler om milersättning och fordon, delas på de antal personer som rest. Beloppet avrundas till närmsta högre 5-krona. Brukare står för sin andel och verksamheten står för personalens andel/andelar. Avgiften följer Skatteverkets rekommendationer.

3.2 Restaurangbesök etc.

Den enskilde betalar själv sina kostnader vid restaurangbesök och liknande besök på näringsställe eller café för att äta och fika etc. Vid lägvistelse regleras detta i ersättningen/avgiften till kommunen.

3.3 Entrébiljetter med mera

Den enskilde betalar själv sina kostnader för entrébiljetter m.m. som uppstår vid fritids- och kulturaktiviteter och daglig verksamhet.